

Czwartek, 25 marca 2010 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

Sprawozdanie w sprawie rocznego przeglądu sytuacji w strefie euro w 2009 r.

P7_TA(2010)0072

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie rocznego przeglądu sytuacji w strefie euro w 2009 r. oraz finansów publicznych (2009/2203(INI))

(2011/C 4 E/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie rocznego przeglądu sytuacji w strefie euro z dnia 7 października 2009 r. oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji w sprawie rocznego sprawozdania na temat strefy euro z tego samego dnia (COM(2009)0527 i SEC(2009)1313),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 12 sierpnia 2009 r. w sprawie finansów publicznych w UGW w 2009 r. (SEC(2009)1120),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 października 2009 r. w sprawie długoterminowej stabilności finansów publicznych w gospodarce wychodzącej z kryzysu (COM(2009)0545),
- uwzględniając zalecenie Komisji z dnia 28 stycznia 2009 r. dotyczące zalecenia Rady w sprawie planowanej na rok 2009 aktualizacji ogólnych wytycznych dotyczących polityki gospodarczej państw członkowskich i Wspólnoty oraz w sprawie realizacji polityki zatrudnienia przez państwa członkowskie (COM(2009)0034),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie 10 lat istnienia unii gospodarczej i walutowej – sukcesy i wyzwania ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie europejskiego planu naprawy gospodarczej ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 stycznia 2009 r. w sprawie finansów publicznych w unii gospodarczej i walutowej w latach 2007–2008 ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie rocznego sprawozdania Europejskiego Banku Centralnego za rok 2007 ⁽⁴⁾,
- uwzględniając art. 48 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A7–0031/2010),

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0543.⁽²⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2009)0123.⁽³⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2009)0013.⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0357.

Czwartek, 25 marca 2010 r.

- A. mając na uwadze, że państwa członkowskie doświadczyły najpoważniejszego kryzysu gospodarczego i społecznego od początku procesu integracji europejskiej,
- B. mając na uwadze, że stabilna waluta i racjonalna polityka fiskalna wykazały swoją przydatność w łagodzeniu skutków kryzysu w Europie,
- C. mając na uwadze, że polityka fiskalna i monetarna, a także środki stabilizacyjne w sektorze finansowym odegrały kluczową rolę w stabilizacji europejskiej gospodarki,
- D. mając na uwadze, że poprzez uwzględniając aspekt czasowy koordynację polityki fiskalnej oraz środki antykryzysowe w G20, UE i państwa członkowskie przyczyniły się do uniknięcia dalszego pogorszenia sytuacji,
- E. mając na uwadze, że polityka fiskalna wielu państw członkowskich miała charakter procykliczny,
- F. mając na uwadze, że rzeczywista polityka gospodarcza UE może istnieć jedynie w obszarze polityki pieniężnej, oraz mając na uwadze ograniczoną koordynację polityki fiskalnej, która pozostaje głównie w gestii państw członkowskich,
- G. mając na uwadze, że ceny ropy, gazu, minerałów i innych nieodnawialnych zasobów podlegają znacznym wahaniom, przyczyniają się do globalnych dysproporcji i były głównym powodem niemożności osiągnięcia celu inflacyjnego EBC w 2008 r. (niewiele poniżej 2 %); mając na uwadze, że zgodnie z oczekiwaniami ceny te najprawdopodobniej wzrosną w perspektywie średnioterminowej, zagrażając makroekonomicznej stabilności strefy euro,
- H. mając na uwadze, że wszystko wskazuje na to, że deficyt publiczny państw członkowskich w 2010 r. wzrośnie gwałtownie do ok. 7 % PKB z powodu skumulowanego efektu większych wydatków wskutek zastosowania automatycznych stabilizatorów i środków uznaniowych w celu wsparcia gospodarki i sektora finansowego oraz wskutek mniejszych dochodów podatkowych; mając na uwadze, że w 2011 r. można oczekiwać pewnej poprawy poziomu deficytu; mając jednak na uwadze, że niektóre państwa członkowskie już na długo przed nadejściem kryzysu niejednokrotnie naruszały kryteria paktu stabilności; mając na uwadze, że uzdrowienie finansów publicznych ma zasadnicze znaczenie i stanowi niezbędny warunek stabilności naszej wspólnej waluty,
- I. mając na uwadze, że koszty kryzysu stanowiły główny powód ponownego pogorszenia stanu finansów publicznych, po tym jak równowaga budżetowa większości państw członkowskich uległa poprawie przed kryzysem; mając na uwadze, że należy jednak zauważyć, iż niektóre państwa członkowskie wykazywały wysoki dług publiczny jeszcze przed nadejściem kryzysu,
- J. mając na uwadze, że antycykliczne wydatki publiczne były konieczne, aby uniknąć jeszcze większego spowolnienia gospodarczego, i wciąż są konieczne, aby zapewnić stabilność gospodarczą; mając jednak na uwadze, że nadmierne strukturalne deficyty budżetowe oraz nadmierny dług publiczny stanowią poważną przeszkodę dla wzrostu gospodarczego i powodują istotne ograniczenie wydatków w takich dziedzinach, jak edukacja, służba zdrowia, innowacyjność i usługi publiczne,
- K. mając na uwadze, że ustanowienie strefy euro, choć przyjęte z radością, znosi możliwość stosowania elastycznej polityki krajowej w zakresie kursu wymiany,
- L. mając na uwadze, że chociaż prawie niemożliwe jest przewidzenie w planach politycznych kryzysu o tak wyjątkowych rozmiarach, pakt stabilności i wzrostu opracowano, by stosować go zarówno w czasie dobrej koniunktury, jak i w trudnych okresach, ale wiele państw członkowskich zignorowało zawarty w nim obowiązek przygotowania się do trudnych czasów,
- M. mając na uwadze, że globalizacja wymusza istotny udział strefy euro w światowym łańdźcu gospodarczym i finansowym,
- N. mając na uwadze, że potencjał euro nie jest dostatecznie wykorzystywany na szczeblu światowym, gdyż strefa euro nie ma odpowiednio określonej międzynarodowej strategii i nie jest skutecznie reprezentowana na arenie międzynarodowej,

Czwartek, 25 marca 2010 r.

Polityka pieniężna

1. jest zaniepokojony obecną i spodziewaną redukcją zatrudnienia w Unii Europejskiej mimo szczególnych wysiłków podejmowanych w ramach polityki fiskalnej i monetarnej; podkreśla, że oprócz wyjątkowych środków na rzecz ożywienia należy zintensyfikować reformy strukturalne, a nie opóźniać ich, by umocnić europejską gospodarkę i rynek pracy i zwiększyć ich odporność na perturbacje gospodarcze na świecie;
2. z zadowoleniem przyjmuje aktywną i elastyczną politykę pieniężną EBC prowadzoną od października 2008 r. poprzez podnoszenie płynności instytucji kredytowych;
3. jest zaniepokojony faktem, że nie we wszystkich bankach dodatkowe środki płynne dostarczone przez EBC i inne banki centralne zostały wykorzystane do złagodzenia zapaści kredytowej, w obliczu której stanął przemysł, a zwłaszcza małe i średnie przedsiębiorstwa;
4. z zadowoleniem przyjmuje lepszą współpracę między Radą, EBC i eurogrupą;
5. jest zaniepokojony konsekwencjami gospodarczymi, jakie ma dla strefy euro szybki spadek wartości dolara amerykańskiego i renminbi (juana), sztucznie zdevaluowanego w wyniku nieuczciwej interwencji chińskiego rządu; wyraża zaniepokojenie możliwością powstania kolejnej bańki aktywów w Azji; wzywa do intensyfikacji międzynarodowego dialogu makroekonomicznego w celu skorygowania kursów wymiany w taki sposób, by uzyskać bardziej zrównoważoną gospodarkę światową;
6. zwraca uwagę, że cel, jakim jest stabilność cen, można osiągnąć tylko wówczas, gdy należytą uwagę poświęci się rzeczywistym przyczynom inflacji; podkreśla w związku z tym, że wzrost inflacji, który nastąpił przed nastaniem kryzysu finansowego, nie był spowodowany nadmiernym popytem wewnętrznym, ale gwałtownym wzrostem cen energii i żywności, podstawowych towarów oraz aktywów finansowych i nieruchomości;
7. podkreśla fakt, że konsekwentne ograniczanie wzrostu płac działa hamująco również na wzrost dochodów gospodarstw domowych, a tym samym na konsumpcję obywateli; dlatego też ostrzega, aby nie koncentrować się wyłącznie na ograniczaniu wzrostu płac jako metodzie stabilizacji cen i utrzymywania konkurencyjności; przypomina, że wzmożona konkurencja globalna doprowadziła już do presji na obniżkę płac, a wyższe ceny towarów i koszty energii obniżyły siłę nabywczą konsumentów UE; podkreśla, że płace realne należy kształtować zgodnie z rytmem wzrostu wydajności, aby zagwarantować stabilność podziału dochodów w perspektywie długoterminowej;
8. ponawia swoje wezwanie do lepszej koordynacji działań WTO, MFW, Rady Stabilności Finansowej i grupy Banku Światowego w celu zwalczania spekulacji i sprostania wyzwaniom, jakie stawia kryzys gospodarczy;
9. przypomina, że wahania kursów wymiany walut są przeszkodą dla światowego ożywienia gospodarczego i że niezbędna jest koordynacja polityki pieniężnej, by uniknąć powstania nierównowagi finansowej mogącej prowadzić do niestabilności makroekonomicznej; wzywa do zorganizowania światowej konferencji monetarnej pod auspicjami MFW, która stanowiłaby forum ogólnoświatowych konsultacji poświęconych kwestiom monetarnym;

Poprawa koordynacji i współpracy w polityce gospodarczej

10. podziela obawy Komisji dotyczące znacznych nierówności odnoszących się do rozwoju jednostkowych kosztów pracy, wskaźników wzrostu wydajności, coraz bardziej nierównomiernego podziału dochodów i dobrobytu, braku równowagi w obrotach bieżących i zróżnicowania stóp procentowych w UE oraz strefie euro, a także jest zaniepokojony brakiem skutecznych mechanizmów zapobiegania narastaniu tej nierównowagi;
11. zgodnie z propozycją zawartą w dokumencie roboczym towarzyszącym komunikatowi Komisji z dnia 7 maja 2008 r. w sprawie 10 lat istnienia unii gospodarczej i walutowej – sukcesy i wyzwania (COM(2008)0238) wzywa Komisję do opracowania narzędzi diagnostycznych i wskaźników, które umożliwią skuteczniejszy nadzór i ocenę istotnych wydarzeń gospodarczych w państwach członkowskich, w tym wielostronny nadzór jednostkowych kosztów pracy, rzeczywistych kursów wymiany walut, rynków finansowych i dziedzin polityki mających wpływ na konkurencyjność;

Czwartek, 25 marca 2010 r.

12. odnotowuje zaniepokojenie, wyrażone przez Komisję w jej rocznym przeglądzie sytuacji w strefie euro w 2009 r., z powodu nierówności, jakie nagromadziły się w strefie euro, oraz przyjmuje do wiadomości czynniki, które Komisja określa jako dwa główne źródła nierównowagi: z jednej strony model wzrostu oparty na konkurencyjnym sektorze eksportowym, niewspierany przez popyt na rynku wewnętrznym, jest podatny na wszelkie zakłócenia, a z drugiej strony, przeciwnie – w niektórych państwach, gdzie występuje deficyt, nierównowaga mogła przybrać postać nadmiernego popytu krajowego, gwałtownego wzrostu cen mieszkań i zbyt rozrośniętego sektora budownictwa; w związku z tym proponuje, aby Komisja zbadała możliwości skutecznej poprawy ładu gospodarczego w strefie euro, w tym ustanowienia nowych mechanizmów zapobiegających pojawianiu się w przyszłości takiej nadmiernej nierównowagi oraz asymetrycznych wstrząsów, do których ona prowadzi;

13. podkreśla, że w swoim rocznym przeglądzie sytuacji w strefie euro w 2009 r. Komisja wyraźnie stwierdza, iż ustanowiony mechanizm koordynacji polityki w strefie euro nie zadziałał prawidłowo w czasie kryzysu; podziela pogląd Komisji, że pilnie potrzebny jest pogłębiony i rozszerzony nadzór makroekonomiczny, aby przyspieszyć skoordynowaną reakcję na kryzys;

14. z zadowoleniem przyjmuje wykorzystanie funduszy EBI oraz fakt, że państwa członkowskie wspólnie, choć w różnym stopniu, przyczyniły się do pokrycia antycyklicznych wydatków publicznych w czasie kryzysu, a środki te wykorzystano do częściowej rekompensaty ograniczonej wielkości europejskiego budżetu; ostrzega jednak przed nieumiarkowanym odwoływaniem się do EBI, co prowadziłoby do obchodzenia procedury budżetowej i pozbawiłoby Parlament możliwości wypowiedzania się na temat kierunków finansowania zatwierdzonych wydatków; przypomina w związku z tym, że EBI nie powinien zastępować budżetu UE;

15. zgadza się z Komisją, że nadzór i regulacja rynków finansowych, dyscyplina fiskalna oraz ograniczenie deficytu wewnętrznego i zewnętrznego mają kluczowe znaczenie dla pomyślnego rozwoju UGW;

16. podkreśla konieczność kompleksowego stosowania zasad paktu stabilności i wzrostu, zauważając jednocześnie, że zasady ustanowione w tym pakcie dotyczą tylko deficytu i długu publicznego; wskazuje, że ten instrument koordynacji polityki fiskalnej jedynie częściowo odnosi się do głównych przyczyn nierównowagi gospodarczej w strefie euro; uważa w związku z tym, że koordynacja fiskalna powinna wykraczać poza obecny zakres paktu stabilności i wzrostu;

17. podkreśla, że obecny kryzys gospodarczy i finansowy oraz ściślejsza koordynacja działań finansowych państw członkowskich, które przyjęły już euro, nie powinny doprowadzić do zamknięcia się strefy euro;

18. ponownie wyraża swój pogląd, iż koordynacja gospodarcza powinna przybrać formę zintegrowanej europejskiej strategii w dziedzinie gospodarki i zatrudnienia w oparciu o przyszłą strategię UE 2020, zintegrowane wytyczne, strategię trwałego wzrostu oraz programy konwergencji i stabilności;

Finanse publiczne

19. jest poważnie zaniepokojony nadzwyczaj wysokim zadłużeniem publicznym i jego przewidywanym gwałtownym wzrostem w latach 2010 i 2011;

20. podkreśla znaczenie skutecznego stosowania nowych przepisów zawartych w art. 136 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w celu poprawy koordynacji i zarządzania gospodarczego w strefie euro; oczekuje przyjęcia przez Komisję i przewodniczącego eurogrupy konkretnych wniosków w tej sprawie;

21. z zadowoleniem przyjmuje pierwsze roczne sprawozdanie Europejskiej Rady Konsultacyjnej ds. Zarządzania Statystyką i zgadza się m.in. z wnioskiem, że należy dążyć do wprowadzenia podstaw prawnych niezależności zawodowej krajowych organów statystycznych w tych państwach członkowskich, w których jeszcze tego nie zrobiono; oczekuje na ocenę Komisji (Eurostatu) w ramach jej rocznej kontroli przestrzegania kodeksu praktyki, jak przewiduje zalecenie Komisji w sprawie niezależności, wiarygodności i odpowiedzialności krajowych i wspólnotowych organów statystycznych (COM(2005)0217 końcowy);

Czwartek, 25 marca 2010 r.

22. jest zaniepokojony ograniczonymi zdolnościami państw członkowskich do stawienia czoła przyszłym spowolnieniom gospodarczym oraz do zaangażowania się w pilnie potrzebne inwestycje w wiedzę, modernizację sektora przemysłowego i w zrównoważony rozwój;
23. zgadza się z opinią, że dzięki zwiększeniu elastyczności ram prawnych zmieniony pakt stabilności i wzrostu z 2005 r. oferuje odpowiednie narzędzia koordynacji strategii wyjścia i stwarza odpowiednie pole manewru w okresie spowolnienia gospodarczego, umożliwiając wzmocnienie naprawy gospodarczej; jest jednak zdania, że po wyjściu z obecnej recesji, przestrzegając zmienionego paktu stabilizacji i wzrostu, trzeba będzie wzmocnić zapobiegawcze aspekty paktu, aby zapewnić, że w okresach wzrostu państwa członkowskie będą skutecznie unikały polityki procyklicznej;
24. podkreśla, że oceniając programy stabilności i konwergencji państw członkowskich, Komisja powinna nadać duże znaczenie wnioskowi ze swojego komunikatu w sprawie długoterminowej stabilności finansów publicznych w gospodarce wychodzącej z kryzysu (COM(2009)0545);
25. popiera stosowanie przez Komisję procedury nadmiernego deficytu w celu zmniejszenia deficytu publicznego i podkreśla znaczenie właściwie zaplanowanych w czasie, ambitnych, konkretnych i wymiernych programów równoważenia finansów publicznych w państwach członkowskich, począwszy od 2010 i 2011 r.;
26. wyraża swą głęboką troskę ewolucją deficytu w Grecji; wzywa do wyciągnięcia wniosków z tej sytuacji w związku z przyszłymi rozszerzeniami strefy euro, zwłaszcza w odniesieniu do jakości danych statystycznych;
27. uważa, że państwa członkowskie mające problemy z utrzymaniem swoich finansów publicznych w równowadze powinny być w pierwszej kolejności odpowiedzialne za rozwiązanie tych problemów, zwłaszcza za pośrednictwem stosowniejszej polityki podatkowej; wzywa państwa członkowskie do przyspieszenia tempa reform poprzez określone działania polityczne w celu usunięcia niedostatków zrównoważenia spowodowanych wysokimi poziomami zadłużenia i kosztami wynikającymi ze starzenia się populacji;
28. podkreśla, że pewne niedociągnięcia w strukturze UGW oraz częściowo polityka gospodarcza niektórych państw członkowskich strefy euro, jak również partnerskich krajów trzecich utrudniają państwom członkowskim uporządkowanie swoich finansów; ponownie wyraża przekonanie, że obecny mechanizm koordynacji polityki w strefie euro należy rozszerzyć, by radzić sobie w szczególności z obecną i przyszłą nierównowagą i rozbieżnościami w strefie euro; ubolewa w związku z tym, że rządy nie podjęły wiążących zobowiązań do umocnienia koordynacji w strefie euro;
29. wzywa Komisję do zaproponowania szeregu środków, które ułatwią państwom członkowskim przywrócenie równowagi ich finansów publicznych oraz sfinansowanie publicznych inwestycji poprzez:
- a) euroobligacje lub podobne środki mające na celu zmniejszenie kosztów odsetek za obsługę długu publicznego, biorąc pod uwagę fakt, że wahania stóp procentowych między państwami członkowskimi nie spadły poniżej poziomu sprzed kryzysu;
 - b) zachęcanie do współpracy podatkowej między państwami członkowskimi, obejmującej harmonogram wprowadzenia wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania przedsiębiorstw;
 - c) wprowadzenie sprawozdawczości dla każdego państwa, dotyczącej dochodów przedsiębiorstw i odprowadzanych z tego tytułu podatków;
30. ponownie wyraża swój pogląd, że podejmując decyzje dotyczące budżetów krajowych, rządy państw członkowskich powinny uwzględniać zintegrowane wytyczne oraz zalecenia dla poszczególnych państw, jak również ogólną sytuację budżetową w strefie euro; różne kalendarze podatkowe w poszczególnych krajach oraz główne założenia wykorzystywane do ustalania prognoz powinny być zharmonizowane, aby uniknąć rozbieżności spowodowanych wykorzystaniem różnych prognoz makroekonomicznych (dotyczących np. wzrostu światowego, wzrostu UE, ceny baryłki ropy i stóp procentowych) oraz innych parametrów;
31. wzywa Komisję oraz państwa członkowskie do podjęcia działań na rzecz określenia instrumentów poprawiających porównywalność budżetów krajowych pod względem wydatków w poszczególnych kategoriach;

Czwartek, 25 marca 2010 r.

32. wzywa Komisję do przedstawienia jak najszybciej konkretnej propozycji dotyczącej sposobu, w jaki sektor finansowy powinien uczestniczyć w ponoszeniu kosztów kryzysu;

33. wzywa EBC, Komisję i państwa członkowskie należące do strefy euro, by sprzyjały procesowi integracji gospodarczej i pieniężnej w UE i wspierały rozszerzanie strefy euro;

34. wzywa EBC, by wspierał wysiłki państw członkowskich spoza strefy euro zmierzające do przyjęcia wspólnej waluty, zwłaszcza w przypadku państw członkowskich, które wykazały się zdolnością do zachowania dobrej i stabilnej dyscypliny fiskalnej;

Zmniejszenie zależności od zasobów i tworzenie większej liczby miejsc pracy w nowoczesnych, ekologicznie zrównoważonych sektorach przemysłu

35. przypomina, że kryzys nie usprawiedliwia opóźnień w walce ze zmianami klimatu i degradacją środowiska; podkreśla, że opóźnianie działań może być kosztowne zarówno z gospodarczego, jak i ze środowiskowego punktu widzenia oraz, że najlepszym sposobem na ograniczenie zależności od rzadkich zasobów oraz jednoczesne tworzenie miejsc pracy w nowoczesnych, ekologicznie zrównoważonych sektorach przemysłu jest wzrost wydajności energetycznej i efektywności zasobów, a także przejście na trwałe odnawialne źródła energii;

36. wzywa państwa członkowskie i Komisję do zdecydowanego zwiększenia wysiłków w tym względzie i zwraca się do EBC i Komisji o uwzględnienie tej kwestii w ich regularnie przedstawianych raportach gospodarczych;

37. wzywa eurogrupę do przyjęcia środków niezbędnych, by ułatwić wejście do strefy euro tych państw członkowskich, które czynią o to starania i spełniają odpowiednie warunki;

Reprezentowanie strefy euro na zewnątrz

38. ponownie stwierdza, że mimo kryzysu wysiłki na rzecz wspólnego międzynarodowego reprezentowania strefy euro nie przyniosły większych postępów;

39. wyraża opinię, że w agendzie politycznej UGW główne miejsce zajmą m.in. wyzwania stawiane przez wschodzące gospodarki azjatyckie; ubolewa, że mimo wzrastającej globalnej roli euro jako waluty rezerwowej próby lepszego reprezentowania strefy euro na zewnątrz nie przyniosły postępów; podkreśla, że strefa euro musi opracować międzynarodową strategię, która byłaby współmierna do międzynarodowego statusu jej waluty;

40. przypomina również, że należy zająć się także światową nierównowagą związaną z wahaniami kursów wymiany walut, między innymi dolara amerykańskiego i renminbi (juana) w stosunku do euro, by uniknąć kryzysów finansowych w przyszłości; wzywa eurogrupę, Radę i EBC do odpowiedniego zwiększenia koordynacji działań w sferze polityki wymiany walut;

41. podkreśla znaczenie konkluzji grupy G-20 w sprawie światowej nierównowagi oraz działań poszczególnych stref gospodarczych niezbędnych do zrównoważenia ich gospodarki; wskazuje na znaczenie kursów wymiany walut w przygotowaniach do kolejnych szczytów G20; jest zdania, że w UE przygotowania takie powinny być przejrzystsze i że Parlament powinien być o nich informowany;

*

* *

42. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i parlamentom państw członkowskich, a także eurogrupie oraz Europejskiemu Bankowi Centralnemu i Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu.